

Хорошковська Т.П. Особливості змісту підручників літературного читання для 5 класу шкіл з мовами навчання національних меншин / Т.П. Хорошковська // Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2017 рік / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т педагогіки. – К. : Інститут педагогіки, 2017. – С. 138–139.

Особливості змісту підручників літературного читання для 5 класу шкіл з мовами навчання національних меншин

Т. П. Хорошковська

У Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти (освітня галузь «Мови і літератури») зазначається, що основною метою навчання є «розвиток особистості учня, формування в нього мовленнєвої і читацької культури, комунікативної та літературної компетентності, гуманістичного світогляду, національної свідомості, високої моралі, активної громадянської позиції, естетичних смаків і ціннісних орієнтацій».

Навчальний матеріал підручників літературного читання для 5 класу шкіл з мовами навчання національних меншин підпорядковано реалізації мети, визначеній у Державному стандарті та програмі. В їх основу покладено компетентнісний і комунікативний підходи до навчання літератури.

В основу добору текстів для читання в підручниках покладено такі критерії:

а) урахування художньої цінності літературних текстів, виховного потенціалу їх;

б) доступність цих текстів. Пропоновані для читання тексти адаптовано для учнів – не носіїв української мови з урахуванням таких факторів, як недостатність сформованості в них навички читання українською мовою та обмежений словниковий запас;

в) урахування кола читацьких інтересів п'ятикласників. Дібрано цікаві тексти для і про дітей, уведено розділ «Твої ровесники. Світ пригод і фантастики».

У підручники вміщено твори не лише класичної української літератури, а й сучасних письменників – переможців літературних конкурсів.

Тексти підручників різні за жанрами й тематичним спрямуванням. Це твори про дітей, їхні взаємини, про природу, історичне минуле українського народу тощо. Вони сприяють формуванню в учнів морально-етичних якостей особистості, вчать доброти, людяності, порядності, чесності.

Відбір навчального матеріалу в підручниках здійснено з урахуванням взаємозв'язку між системою теоретико-літературних понять, які учні вивчають на уроках рідної, зарубіжної та української літератур.

Зауважимо, що в підручниках не вміщено традиційних визначень літературних понять. Їх зміст розкривається через вступні статті, які є цікавими й доступними для учнів і сприяють актуалізації знань, здобутих раніше на уроках рідної та зарубіжної літератур, та спонукають до мисленнєвої діяльності. Самі ж літературознавчі поняття наведено в

словниках літературознавчих термінів наприкінці підручників.

Новим у підручниках також є те, що учням запропоновано завдання порівняти тексти, що належать до української та рідної літератур. Це дозволить формувати в учнів уявлення про близькість світовідчуття багатьох народів.

Усвідомлення змісту прочитаного тексту учнями забезпечує наявність у підручниках завдань, що передбачають словникову роботу. З цією ж метою в підручники введено двомовні перекладні словники.

Значна кількість завдань передбачає роботу в парах і групах. Це дає змогу залучити до роботи всіх учнів класу, забезпечує можливість кожному висловитися з приводу прочитаного, вчить поважати думку співрозмовника, формує навички роботи в колективі.

Завдання до текстів сформульовано таким чином, щоб учні мали можливість не лише відповісти на запитання до прочитаного тексту, а й подискутувати, висловити власну думку тощо.

Дозволимо висловити припущення, що закладені в підручниках підходи, сприятимуть досягненню визначеної в Державному стандарті мети літературної освіти.